

Nei til EUs høringssvar på [Forsvarskommisjonens rapport NOU 2023: 14](#)

Forsvarskommisjonens utredning viser viktigheten av at Norge selv kan forsvare sitt territorium og landets suverenitet. Den spente sikkerhetspolitiske situasjonen med pågående krig i Ukraina, økt proteksjonisme og voksende rivalisering mellom Kina og USA i Asia er del av bakkeppet for kommisjonens tilrådinger.

Nei til EU er enig i at vi ikke kun kan lene oss på våre allierte. Norges evne til å forsvare eget territorium og egen befolknings interesser er viktig også framover. Som rapporten framhever: Vi må søke at Norden forblir en region preget av stabilitet og forutsigbarhet. Det betinger at Norge og nordiske land tar større ansvar for egen sikkerhet.

Rapporten inneholder viktige observasjoner av den spente verdenssituasjonen og av styrker og mangler ved den norske forsvarsmessige beredskapen. anbefalingene som gis for å styrke forsvarsevnen er imidlertid preget av en gjennomgående vilje til å oppgi langsiktig nasjonal kontroll over sikkerhetspolitiske valg og prioriteringer. Det gjelder ikke minst overfor EU.

Forsvarskommisjonens flertall vil i [NOU 2023:14](#) dra Norge tettest mulig inn i EUs militære unionsprosjekt. Den tvilsomme påstanden er at dette vil styrke den nasjonale forsvarsevnen. Det blir vist til at EU i sitt nye «strategiske kompass» for sikkerhet og forsvar fra mars 2022 uttrykte ønske om å forsterke samarbeidet med Norge, og at Norge er karakterisert som EUs viktigste partnerland.

Kommisjonen minner om at EUs felles utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikkk ikke er en del av EØS-avtalen. Dette er ikke til hinder for at utvalget vil at Norge viderefører og prioriterer samarbeidet med EU «på alle de områdene av sikkerhets- og forsvarspolitikken der det foreligger avtaler, **innenfor og i tillegg til EØS**» (vår uth.).

Uten nevneverdige motforestillinger hevdes det i rapporten at «det er i Norges interesse å være en del av et fremtidig utvidet forsvarssamarbeid i EU».

Et «fremtidig utvidet forsvarssamarbeid i EU» må forstås som deltakelse i EUs militærunion. Ifølge det strategiske kompasset er 2025 året da alle medlemsland i militærpakten PESCO må ha oppfylt alle bindende forpliktelser, det vil si alle EU-land unntatt Malta. Samme år skal den felles militærstaben MPCC være fullt operativ.

For å styrke Norges mulighet for innsyn og påvirkning overfor EU, mener et flertall i kommisjonen at samarbeidet som ikke omfattes av EØS-avtalen bør formaliseres i en egen rammeavtale om utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikkk mellom Norge og EU.

En rammeavtale slik flertallet foreslår vil for alle praktiske formål bety at Norge integreres helt i EUs militærunion, også gjennom EØS-avtalen på utvalgte områder der dette er opportunt. Dette ville være et fullstendig brudd med folkets nei til å være del av unionsprosjektet i alminnelighet, og folkets avvisning av en felles utenriks- og militærpolitikk i særdeleshet. Da Stortinget i 1992 aksepterte EØS-avtalen lå disse forbeholdene til grunn.

Prinsippet om at utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikkk ikke er en del av EØS-avtalen, har Stortinget nylig omgått ved å innlemme forordningen om Det europeiske forsvarsfondet (EDF) i EØS-avtalen, til tross for at Island og Liechtenstein har reservert seg. Men én slik krenkelse av forutsetningene for EØS-avtalen må ikke bli påskudd for gjentakelser.

Det er en kjensgjerning at EU legger et økende press på Norge og norsk ressursforvaltning, slik vi nå ser i forbindelse med fiskeriforhandlingene, i energipolitikken og havvindsatsinga i Nordsjøen samt i Unionens offensive strategi for utvinning av mineralressurser.

Rapporten peker på at Norge er spesielt sårbar på Svalbard og i fiskevernsonen. Her er det i dag EU som utfordrer norsk suverenitet over ressursene, slik den såkalte snøkrabbesaken er et eksempel på. EUs opptreden når det gjelder norsk suverenitetshevdelse i Arktis tilsier ikke at EU er synderlig opptatt av å hegne om norske territorielle interesser, spesielt ikke der Unionen har egne og motstridende interesser. Både dette og de utenriks- og sikkerhetspolitiske reservasjonene ved EØS-avtalens tilblivelse, tilsier en langt mer kritisk tilnærming til EUs militære union enn hva Forsvarskommisjonens flertall gir uttrykk for.

Forsvarskommisjonen mener forsvarsevnen må styrkes gjennom kraftige budsjettøkninger. Dette vil innebære krevende prioriteringer på bekostning av viktige samfunnsområder som for eksempel velferd eller samferdsel. «Norge står overfor mange kostbare utfordringer på en rekke samfunnsområder. Noe må imidlertid prioriteres lavere, for at norske myndigheter og forsvarssektoren skal kunne ivareta nasjonal sikkerhet på en tilfredsstillende måte», heter det.

Jernbanenettets og infrastrukturens manglende robusthet blir så vidt nevnt. Rapporten nevner ikke hva oppsplitting av jernbanesektoren i tråd med EUs fjerde jernbanepakke betyr i beredskapsøyemed. Forsvarstopper som brigader Håkon Warø ser derimot risikoen. Han har advart mot konsekvensene når materiell og vedlikehold konkurransesettes. «I et forsvarsperspektiv er det viktig at vi kan vedlikeholde kritisk jernbanemateriell i Norge – og at det ikke blir satt ut til land i for eksempel Sørøst-Europa. Det blir for langt unna», har han uttalt (Fri Fagbevegelse 12.6.2023).

Energispørsmålet er igjen blitt sikkerhetspolitikk, påpeker NOU-en. Når den spente verdenssituasjonen gir ulike land økte incentiver for nasjonal kontroll over energi og kritisk infrastruktur, omtales dette med mer negativt enn positivt fortegn. Gjennomgående er rapporten mest opptatt av Norges rolle som eksportør av energi til Europa, i mindre grad av nasjonal sårbarhet på energiområdet. Mens Totalberedskapskommisjonen advarer mot å gjøre norsk energisikkerhet avhengig av mellomlandsforbindelser, tar Forsvarskommisjonen nærmest til etterretning at EU og Storbritannia vil bruke press for å overstyre norsk energiforvaltning. «Norge vil bli enda viktigere for energisikkerheten til europeiske allierte og det vil være økt press på norske myndigheter om hvordan vi forvalter våre energiressurser», understrekes det.

Norsk forsvarsevne dreier seg om å kunne stå imot press og trusler fra andre stater, ikke minst med et mektig Russland som nabo. Det bør imidlertid ikke bety at man uten videre aksepterer press og trusler fra allierte stater. Rapporten anbefaler en enda tettere tilknytning til allierte som i framtida kan komme til å utøve press i form av krav eller ultimatum overfor Norge, uten å problematisere de demokratiske utfordringene ved en tettere integrering i EUs forsvarsunion. Nei til EU mener dette er et farlig spor å følge dersom målet er en styrket norsk forsvarsberedskap.

Nei til EU mener derfor all videre suverenitetsavståelse til EU på forsvarsfeltet må stanses så lenge folket har sagt nei til norsk EU-medlemskap. Nei til EU mener Norge bør fokusere på å styrke sin egen nasjonale forsvarsevne, og utnytte de fordelene et utvidet nordisk

forsvarssamarbeid kan gi. Dette er i tråd med uttalelser fra både en samlet kommisjon og kommisjonens mindretall på ulike steder i rapporten.

Nei til EU, Oslo 30. august 2023.